

การศึกษาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

A Study of Child Care Teacher Competencies under the Department of
Local Administration towards the ASEAN Community

วชิราภรณ์ สุ่มเข้มทอง* และภิรดี วัชรสินธุ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Wachiraporn Sumkhemthong* and Phiradee Watcharasin
Graduate School, Suan Dusit University

Received: December 16, 2019

Revised: January 31, 2020

Accepted: February 12, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม การวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 641 คน และการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความต้องการจำเป็นและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบสมรรถนะหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ สมรรถนะรอง 12 องค์ประกอบ และสมรรถนะย่อย 60 องค์ประกอบ 2) ผลลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI^{Modified}) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มีค่าเท่ากับ 0.19, 0.18 และ 0.09 ตามลำดับ และ 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้ด้วยตนเองจากแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการจัดการความรู้ และให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ฝึกสอนให้กับครูผู้ดูแลเด็ก

คำสำคัญ: สมรรถนะครู การประเมินความต้องการจำเป็น ครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the competency factors of child care teachers under the Department of Local Administration towards the ASEAN Community, 2) to evaluate the needs assessment in developing the child care teacher competencies under the Department of Local Administration towards the ASEAN Community, and 3) to study the guidelines of child care teacher competency development under the Department of Local Administration towards the ASEAN Community: by analyzing data from expert interviews. This research was conducted by using mixed methods and the data was collected by surveying and interviewing to evaluate needs assessment. The sample groups consisted of 641 students from the academic cooperation project between the Department of Local Administration. The interview was conducted with 5 experts in competency development of child care teachers. The research instruments were the needs assessment forms and the in-depth interview forms with experts. Both of them were assessed with content validity by experts and the needs assessment had high reliability with reliability coefficient of 0.98. The quantitative data analysis was conducted by using mean, percentage, standard deviation, needs assessment index and Confirmatory Factor Analysis and the content analysis of data from interviews was used for the qualitative data analysis.

The findings revealed that; 1) the child care teacher competency can be summarized into 3 core competencies, which included knowledge competency, skill competency and characteristic competency as well as 12 primary sub competencies and 60 secondary sub competencies. 2) the priority index of the need (PNI_{Modified}) for developing knowledge competency, skill competency and the characteristic competency is 0.19, 0.18, and 0.09, respectively and 3) the guidelines for the child care teacher competency development included the promotion of teachers to develop self-learning education from a variety of learning platforms, collaborative learning through a knowledge management process and encouraging the experts for becoming coaches for child care teachers.

Keywords: Teacher Competency, Needs Assessment, Child Care Teacher under the Department of Local Administration

บทนำ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน มีสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียนฉบับที่ 2 การขยายความร่วมมือโดยการวางเป้าหมายจัดตั้งประชาคมอาเซียนซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งระบุแผนงานด้านการศึกษาไว้ โดยกำหนดประเด็นสำคัญไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนผ่านการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์และความรู้พื้นเมือง 2) การยกระดับคุณภาพและสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ขั้นพื้นฐานสำหรับทุกคน โดยไม่ละเลยผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส 3) การพัฒนาการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร 4) การสนับสนุน การพัฒนาการอาชีวศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การส่งเสริมการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการพัฒนา คนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน 6) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการอุดมศึกษาด้วยการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 7) การส่งเสริมบทบาทของการอุดมศึกษาให้เข้มแข็งด้วยการสร้างเครือข่าย ระหว่างผู้ประกอบการกับมหาวิทยาลัยตลอดจน 8) การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร การศึกษา ซึ่งประการสุดท้ายเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูในทุกระดับการศึกษา รวมทั้ง การศึกษาในระดับปฐมวัยซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Office of the Education Council, 2017)

หลังจากประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2559 องค์กรที่ดูแลด้านการศึกษา มีเป้าหมายการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน โดยการส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน แม้ว่าการจัดการศึกษา ของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะการศึกษาปฐมวัยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพการศึกษาและการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อันเนื่องมาจากครูระดับปฐมวัยยังไม่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นและชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาในช่วงแรกเริ่มระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วยครูผู้ดูแล เด็กเล็ก จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดสมรรถนะในด้านการปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร และมีความมั่นคงในวิชาชีพ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก ที่จะต้องได้รับการพัฒนา ให้มีวุฒิการศึกษาทางการศึกษาโดยการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ และมีวุฒิการศึกษาที่สามารถได้รับใบประกอบวิชาชีพ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ดูแล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กระจายอยู่ทั่วประเทศเล็งเห็นว่า ครูผู้ดูแลเด็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิด สมรรถนะในด้านการปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ และมีวุฒิการศึกษาที่สามารถได้รับใบประกอบวิชาชีพ จึงได้จัดทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อรองรับการพัฒนาบุคลากร การศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขึ้น แต่การพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กยังยึดตามหลักสูตร ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นสำคัญ (Suan Dusit University, 2014) ในขณะที่เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้มีการ กำหนดกรอบสมรรถนะครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยเตรียมแผน การสอนให้มีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การพัฒนาและ ใช้ทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และการส่งเสริมค่านิยม ด้านศีลธรรมและจริยธรรม ส่งเสริมการพัฒนาชีวิตและทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียน (Bureau of International Cooperation Office of the Permanent Secretary Ministry of Education, 2009) ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ ยังไม่ได้มีการศึกษาวิจัยในกลุ่มครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมากนัก ทั้งที่เป็นสมรรถนะ

ที่สำคัญเพื่อเตรียมครุมีอาชีพเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จากความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงที่กล่าวมา ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ จึงควรต้องมีการศึกษาวิจัย การศึกษาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง และครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวมากน้อยเพียงใด โดยการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะมีกรอบแนวคิดภายใต้ 3 องค์ประกอบหลัก ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเริ่มจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของ David C. McClelland นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อปี ค.ศ. 1960 ซึ่งกล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคล (Excellent Performer) ในองค์การกับระดับทักษะความรู้ ความสามารถ โดย McClelland กล่าวว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพ ยังไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถหรือสมรรถนะของบุคคลได้ เพราะไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงออกมาได้ ต่อมา McClelland ริเริ่มการใช้ คำว่า Competency ในบทความเรื่อง Testing for Competence Rather than for Intelligence ในปี 1973 ซึ่งองค์ประกอบของการพัฒนาสมรรถนะของ McClelland มี 5 ส่วน คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล และ 5) แรงจูงใจ/เจตคติ (McClelland, 1973) ต่อมาได้มีผู้นำแนวคิดของ McClelland มาศึกษาในการวัดสมรรถนะครูโดยการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า สมรรถนะครูสามารถวัดได้จาก 3 องค์ประกอบหลักคือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Parkpoom (2013) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ที่ศึกษาในส่วนขององค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูทั้ง 3 องค์ประกอบคือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Bunjongjit, Wongwanich and Khemtong (2015) ซึ่งทำการศึกษาสมรรถนะและความต้องการสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูประเภทวิชาบริหารธุรกิจวิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู กรุงเทพมหานคร ที่มุ่งศึกษาสมรรถนะครู 3

ด้าน คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสม

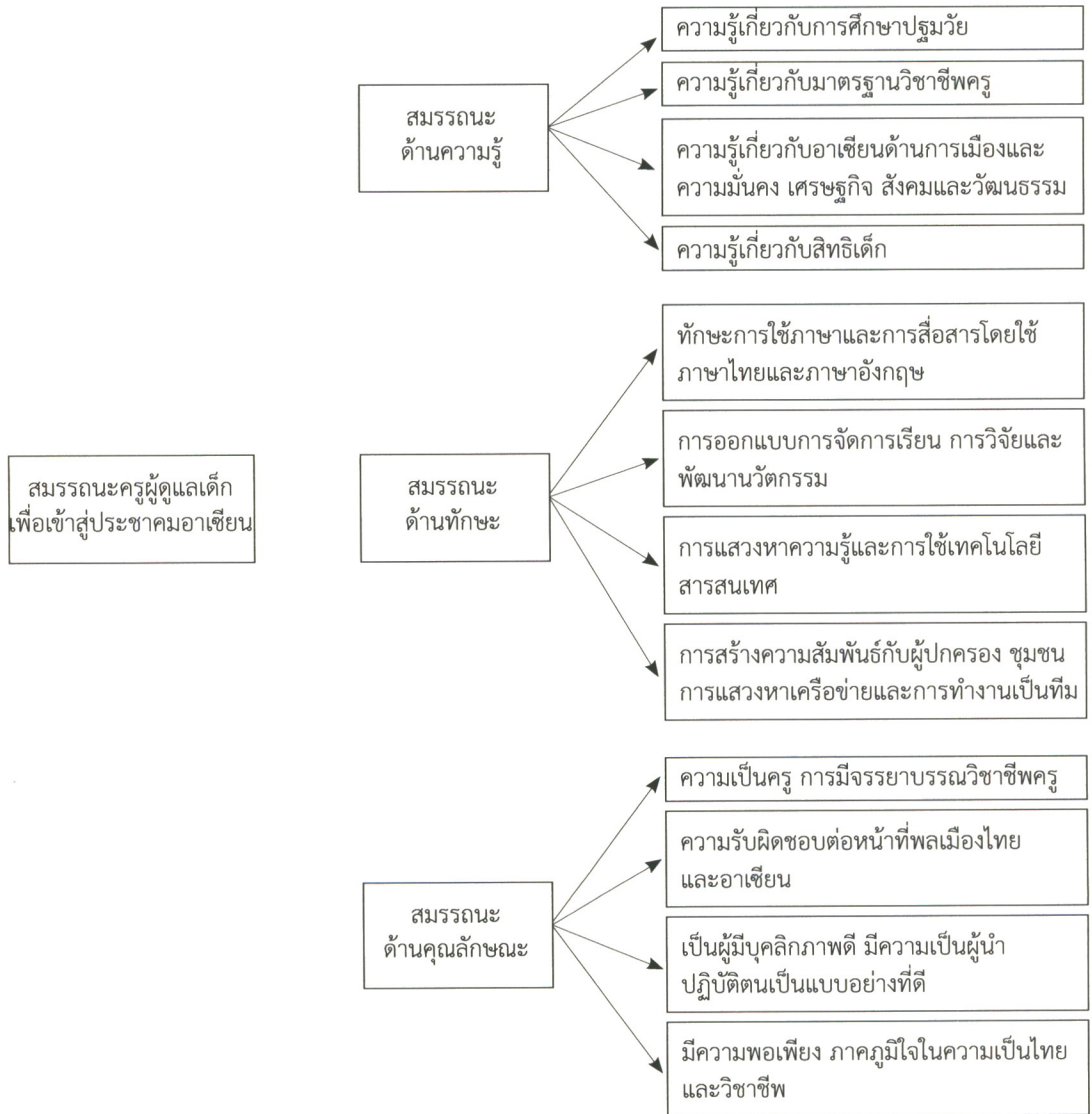
จากการศึกษากรอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กจากแนวคิด การพัฒนาสมรรถนะครูมาตรฐานวิชาชีพได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับ คุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2562 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2559 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2554 กรอบสมรรถนะ ของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 และงานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบสมรรถนะ ที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของ Parkpoom (2013) พบว่า สมรรถนะในด้านความรู้ที่สำคัญได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาวิชาชีพครู ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และความรู้เกี่ยวกับ สิทธิเด็ก สมรรถนะด้านทักษะที่สำคัญได้แก่ ทักษะการใช้ภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การออกแบบการจัดการเรียน การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม การแสวงหาความรู้และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน การแสวงหาเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม ส่วนสมรรถนะด้านคุณลักษณะที่สำคัญได้แก่ ความเป็นครู การมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่พลเมืองไทยและอาเซียน เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความพอเพียง ภาคภูมิใจในความเป็นไทยและวิชาชีพ (Royal Thai Government Gazette, 2013; Royal Thai Government Gazette, 2019; Department of Local Administration, Ministry of the Interior, 2017; The Teachers' Council of Thailand, 2011; Bureau of International Cooperation Office of the Permanent Secretary Ministry of Education, 2009 and Parkpoom, 2013)

ในการพัฒนาสมรรถนะนอกจากการวิเคราะห์งานแล้วการศึกษาความต้องการจำเป็นของ กลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนามีความสำคัญ ดังนั้น การประเมินความต้องการจำเป็นจึงเครื่องมือที่สามารถ นำมาใช้เพื่อทราบถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสมรรถนะได้ ซึ่งการประเมินความต้องการจำเป็น ตามแนวคิดของ Wongwanich (2015) ระบุว่า การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการหาความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง โดยวิธีวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs Index (PNI) และ Modified Priority Needs Index (PNI^{Modified}) ซึ่งเมื่อทราบความต้องการจำเป็นแล้วจะทำให้ทราบถึงความจำเป็นเร่งด่วนอย่างสอดคล้อง กับความต้องการของผู้รับการพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำหลักการวัดสมรรถนะตามแนวคิดของ McClelland ร่วมกับแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นมาใช้ในการศึกษาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน จากการสังเคราะห์เอกสารหลัก 6 รายการ ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2562 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2559 กรอบสมรรถนะ

ของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 งานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของ Parkpoom (2013) และมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2554 ได้ตั้งองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก และ 12 สมรรถนะรอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมโดยใช้การเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้แก่ นักศึกษาโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ทั้งหมด 15 ศูนย์ รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,644 คน โดยได้สุ่มตัวอย่างจากประชากร ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามห้องเรียน จากศูนย์การศึกษาทั้งหมด 15 ศูนย์ ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้ดูแลเด็กทั้งสิ้น 641 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านปฐมวัย และเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 การศึกษาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยนำตารางการสังเคราะห์ เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม หลังจากนั้นจึงนำไปสังเคราะห์เอกสารเพื่อสรุปเป็นองค์ประกอบสมรรถนะและทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อหาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.2 การสร้างแบบการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กและสมรรถนะอื่น ๆ อันเป็นผลจากการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กในข้อ 2.1 มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นข้อคำถามในแบบประเมินความต้องการจำเป็น จากนั้นจึงตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้ข้อคำถามที่มีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถามรายข้อ (ค่า IOC) มากกว่า 0.6 ทุกข้อ อีกทั้งได้ทำการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายใน (Cronbach's alpha เท่ากับ 0.98)

2.3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความจำเป็นในลำดับที่มากที่สุดทั้ง 3 สมรรถนะหลักมาสร้างเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเคราะห์เนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยในอดีต แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบสมรรถนะหลัก สมรรถนะรอง และสมรรถนะย่อย จากนั้นได้ระบุนิยาม องค์ประกอบก่อนนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

3.2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังผู้ประสานงานดูแลโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูผู้ดูแลเด็กซึ่งเป็นนักศึกษาจากโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตทั้งหมด รุ่น 2 ทั้งหมด 15 ศูนย์ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 641 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินความต้องการจำเป็นไปยังศูนย์การศึกษาและขอความอนุเคราะห์ผู้ประสานงานชี้แจงการตอบแบบประเมินความต้องการจำเป็นแก่นักศึกษาและติดตามแบบประเมินกลับคืน โดยมีอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 100

3.3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อเพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน การสัมภาษณ์ในการวิจัยใช้วิธีการบันทึกเทป และจดบันทึกประเด็นจากการสัมภาษณ์ ซึ่งได้รับความยินยอมจากผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 ในการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้หลักความเป็นเหตุเป็นผล ความเชื่อมโยง สอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาข้อมูลในเอกสาร เพื่อสรุปเป็นองค์ประกอบสมรรถนะหลัก องค์ประกอบสมรรถนะรอง องค์ประกอบสมรรถนะย่อย และได้ทำการระบุนิยามขององค์ประกอบ จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL

4.2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นโดยพิจารณาข้อมูลจากการสำรวจสมรรถนะตามสภาพจริงและสมรรถนะที่คาดหวัง โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI และ PNI_{Modified}) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เพื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะแต่ละด้าน

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่อาเซียนของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็นแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละสมรรถนะ

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ

องค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านความรู้ มี 20 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) การมีความรู้เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ด้านการเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม 2) การมีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของประเทศในกลุ่มอาเซียน 3) การมีความรู้เกี่ยวกับสาระที่ควรเรียนรู้ในระดับการศึกษาปฐมวัย 4) การมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่เป็นความเชี่ยวชาญของประเทศในกลุ่มอาเซียน 5) การมีความรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิก 6) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับ ค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู 7) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ 8) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา 9) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับศาสตร์การสอน และการพัฒนาผู้เรียน 10) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับ ภาษาและวัฒนธรรม 11) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครู 12) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 13) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการจัดการในชั้นเรียน 14) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 15) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา 16) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผู้เรียน 17) การมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 18) การมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา) 19) การมีความรู้เกี่ยวกับข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับประเทศในกลุ่มอาเซียน และการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก 20) การมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชน ตามหลักกฎหมายของไทย และบทบัญญัติในสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี

องค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านทักษะ มี 18 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) การใช้ภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ 2) การวิจัย การสร้างสื่อ นวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา 3) การออกแบบและพัฒนาแผนการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและสร้างสรรค์ 4) การบริหารจัดการชั้นเรียน 5) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ และการจัดประสบการณ์บ่มเพาะผู้เรียน 6) การสังเกต การวิเคราะห์ผู้เรียน และนำผลมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 7) การกระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ 8) การบูรณาการความรู้เรื่องประชาคมอาเซียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 9) การบริหารความขัดแย้งและการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี 10) การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนและ

ทักษะอาชีพ 11) การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชนในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 12) การแสวงหาความรู้ การศึกษาหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตนเอง และวิชาชีพ 13) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ 14) ความสามารถในการทำงานเป็นทีมและร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนอย่างสร้างสรรค์ 15) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง/ชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ 16) การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจศึกษาเพิ่มเติม 17) การแสวงหาเครือข่ายในประเทศ เพื่อความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานศึกษา 18) การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน

องค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านคุณลักษณะ มี 22 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) มีความรัก ความศรัทธา และรับผิดชอบในวิชาชีพครู 2) มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต 3) ยึดมั่นในอุดมการณ์ ปกป้องเกียรติ และศักดิ์ศรีวิชาชีพครู 4) มีความเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพครู 5) มีความเป็นผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งกาย วาจา จิตใจ 6) เคารพและยอมรับความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย 7) มีบุคลิกภาพของครูที่ดี 8) สุภาพ อ่อนโยน มีสัมมาคารวะ 9) ให้ความกรุณา เมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ผู้เรียน และเพื่อนร่วมวิชาชีพ 10) ยุติธรรม ปฏิบัติกับผู้เรียนอย่างเสมอภาค 11) มีจิตบริการ จริงใจต่อนักเรียนและผู้รับบริการ 12) ยึดมั่นในระบบคุณธรรม จรรยาบรรณครู มีธรรมาภิบาล 13) รู้รัก สร้างสามัคคีในหมู่คณะ 14) การมีเป้าหมายในชีวิต และกำกับตนเองให้ไปสู่เป้าหมาย 15) เคารพและปฏิบัติตาม กติกาของสังคม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม 16) เห็นคุณค่า ภาคภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นประชาคมอาเซียน 17) ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น 18) มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน 19) เคารพในหลักเสรีภาพ อิสรภาพ และความเสมอภาคตามหลักประชาธิปไตย 20) ดำเนินชีวิตโดยอยู่บนความพอเพียงอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน 21) การแสดงบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ 22) ความเข้าใจในบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งวัดได้จากองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ โดยสมรรถนะหลักด้านความรู้ วัดได้จากสมรรถนะรอง 4 ด้าน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.62-0.93 โดยสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93) รองลงมาคือ สมรรถนะความรู้เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.91) สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.81) และสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.62) ตามลำดับ สมรรถนะหลักด้านทักษะซึ่งวัดได้จากสมรรถนะรอง 4 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.52-0.96 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักรวมมากที่สุดในการวัดสมรรถนะด้านทักษะ คือ สมรรถนะด้านการแสวงหาความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93) สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน การแสวงหาเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.92) และสมรรถนะด้านการใช้ภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.52) ตามลำดับ

ส่วนสมรรถนะหลักด้านคุณลักษณะซึ่งวัดได้จากสมรรถนะรอง 4 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.86-1.00 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการวัดสมรรถนะด้านคุณลักษณะ คือ สมรรถนะด้านความเป็นครูและการมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 1.00) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมืองไทยและอาเซียน และสมรรถนะด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี ความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากัน (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.98) และสมรรถนะด้านความพอเพียง ภาควิชาภูมิปัญญาไทยและวิชาชีพ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.86) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดดังกล่าวโดยใช้โปรแกรม LISREL พบว่า โมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) เท่ากับ 25.81 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 20 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.172 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.017 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.021 จากค่าสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้แบบประเมินความต้องการจำเป็นสำรวจครูผู้ดูแลเด็กจำนวนทั้งสิ้น 641 คน การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยดูจากค่า $PNI_{Modified}$ และ PNI ในการพัฒนาสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ของครูตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านความรู้ ครูผู้ดูแลเด็กที่คาดหวังเท่ากับ 4.47 อยู่ในระดับมาก พิจารณาจากค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.19 และ PNI เท่ากับ 3.13 จึงถือได้ว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นความต้องการจำเป็นลำดับแรกของ ครูผู้ดูแลเด็ก รองลงมาคือ สมรรถนะด้านทักษะ โดยสมรรถนะด้านทักษะตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านทักษะที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อพิจารณาจากค่า $PNI_{Modified}$ ซึ่งเท่ากับ 0.18 และ PNI เท่ากับ 3.19 จึงสรุปได้ว่าครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นลำดับที่สอง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะพบว่า สมรรถนะด้านคุณลักษณะตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านคุณลักษณะที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาจากค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.09 และ PNI เท่ากับ 1.88 สรุปได้ว่าครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะเป็นลำดับที่สาม มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน PNI_{Modified} ด้านความรู้เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน จำแนกตามสมรรถนะหลัก

สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก	สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กตามสภาพจริง		สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กที่คาดหวัง		PNI _{mo}	PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล			
สมรรถนะด้านความรู้	3.77	มาก	4.47	มาก	0.19	3.13	1
สมรรถนะด้านทักษะ	3.86	มาก	4.56	มากที่สุด	0.18	3.19	2
สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	4.33	มาก	4.73	มากที่สุด	0.09	1.88	3
รวม	4.00	มาก	4.59	มากที่สุด	0.15	2.71	

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านความรู้จำแนกรายองค์ประกอบ พบว่า เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับแรก ได้แก่ การมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่เป็นความเชี่ยวชาญของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 3.45 อยู่ในระดับปานกลาง และสมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.32 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่า PNI_{Modified} ซึ่งเท่ากับ 0.25 และ PNI เท่ากับ 3.74 จึงถือได้ว่าการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่เป็นความเชี่ยวชาญของประเทศอาเซียนเป็นความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การมีความรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิก โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง และสมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.34 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่า PNI_{Modified} ซึ่งเท่ากับ 0.24 และ PNI เท่ากับ 3.64 จึงถือได้ว่าเป็นความต้องการจำเป็นลำดับที่สอง ลำดับถัดมาคือ การมีความรู้เกี่ยวกับข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 3.54 อยู่ในระดับมาก ในขณะที่สมรรถนะที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่า PNI_{Modified} ซึ่งเท่ากับ 0.23 และ PNI เท่ากับ 3.56 จึงสรุปได้ว่าครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้โดยมีความต้องการจำเป็นในลำดับที่สาม

ทั้งนี้ เมื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะที่ครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับท้ายสุดได้แก่ ความรู้ด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมีค่า PNI_{Modified} เท่ากับ 0.12 และ PNI เท่ากับ 2.30 เนื่องจากสภาพจริงในปัจจุบัน ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านทั้งจากการเรียน การอบรม และการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว จึงมีผลต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังน้อย มีรายละเอียดผลการประเมินความต้องการจำเป็นดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านความรู้

สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก (ด้านความรู้)	สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ตามสภาพจริง		สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ที่คาดหวัง		PNI _{mo}	PNI
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
การมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่เป็นความเชี่ยวชาญของ ประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.45	ปานกลาง	4.32	มาก	0.25	3.74
การมีความรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง ประชาคมอาเซียนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สมาชิก	3.50	ปานกลาง	4.34	มาก	0.24	3.64
การมีความรู้เกี่ยวกับข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันที่ เกี่ยวข้องกับประเทศในกลุ่มอาเซียน และการ เปลี่ยนแปลงของบริบทโลก	3.54	มาก	4.36	มาก	0.23	3.56
การมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัย 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา)	4.08	มาก	4.58	มากที่สุด	0.12	2.30

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านทักษะจำแนกรายองค์ประกอบ พบว่า เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับแรก ได้แก่ การใช้ภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 3.32 อยู่ในระดับปานกลาง และสมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.37 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่า PNI_{Modified} ซึ่งเท่ากับ 0.32 และ PNI เท่ากับ 4.60 จึงถือได้ว่าการพัฒนาการใช้ภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การวิจัย การสร้างสื่อ นวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.49 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่า PNI_{Modified} ซึ่งเท่ากับ 0.22 และ PNI เท่ากับ 3.60 จึงถือได้ว่าเป็นความต้องการจำเป็นลำดับที่สอง ลำดับถัดมาคือ การบริหารความขัดแย้งและการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 3.73 อยู่ในระดับมาก ในขณะที่สมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากค่า PNI_{Modified} ซึ่งเท่ากับ 0.21 และ PNI เท่ากับ 3.57 จึงสรุปได้ว่าครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้โดยมีความต้องการจำเป็นในลำดับที่สาม

ทั้งนี้ เมื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะที่ครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลำดับท้ายสุดได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ โดยมีค่า PNI_{Modified} เท่ากับ 0.15 และ PNI เท่ากับ 2.72 เนื่องจากสภาพจริงในปัจจุบัน ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งจากการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีโอกาสได้พบปะพูดคุยกับผู้ปกครองอยู่ตลอดเวลา และการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน จึงมีผลต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังน้อย มีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านทักษะ

สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กฯ (ด้านทักษะ)	สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ตามสภาพจริง		สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ที่คาดหวัง		PNI _{mo}	PNI
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
การใช้ภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษา อังกฤษ	3.32	ปานกลาง	4.37	มาก	0.32	4.60
การวิจัย การสร้างสื่อ นวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา	3.69	มาก	4.49	มาก	0.22	3.60
การบริหารความขัดแย้งและการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี	3.73	มาก	4.52	มากที่สุด	0.21	3.57
การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง/ชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนให้มีคุณภาพ	4.02	มาก	4.61	มากที่สุด	0.15	2.72

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านคุณลักษณะจำแนกรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.69 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากค่า PNI_{Modified} ซึ่งเท่ากับ 0.13 และ PNI เท่ากับ 2.47 ดังนั้น การพัฒนาให้คุณลักษณะส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน จึงเป็นความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การแสดงบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 4.25 อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี PNI_{Modified} เท่ากับ 0.11 และ PNI เท่ากับ 2.31 ลำดับถัดมาคือ การดำเนินชีวิตโดยอยู่บนความพอเพียงอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะตามสภาพจริงเท่ากับ 4.26 อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะที่คาดหวังเท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่า PNI_{Modified} เท่ากับ 0.10 และ PNI เท่ากับ 2.00

ทั้งนี้ เมื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะที่ครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับท้ายสุดได้แก่ มีความรัก ความศรัทธา และรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู โดยมีค่า PNI_{Modified} เท่ากับ 0.08 และ PNI เท่ากับ 1.66 เนื่องจากสภาพจริงในปัจจุบันครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ รักและเชื่อมั่น ศรัทธาในวิชาชีพครู เอาใจใส่ในหน้าที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ มีความรับผิดชอบและซื่อตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ เห็นความสำคัญของวิชาชีพครูและรักษาชื่อเสียงของวิชาชีพครูอยู่เสมอ จึงมีผลต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังน้อย ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก (ด้านคุณลักษณะ)	สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ตามสภาพจริง		สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ที่คาดหวัง		PNI _{mo}	PNI
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน	4.16	มาก	4.69	มากที่สุด	0.13	2.47
การแสดงบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ	4.25	มาก	4.74	มากที่สุด	0.11	2.31
ดำเนินชีวิตโดยอยู่บนความพอเพียงอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกัน	4.26	มาก	4.72	มากที่สุด	0.11	2.16
มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต	4.38	มาก	4.70	มากที่สุด	0.07	1.48

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องว่าแนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การศึกษาจากแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย ศึกษาความรู้โดยผ่านทางสื่อออนไลน์ ศึกษาเรียนรู้พัฒนาตนเองด้วยการปฏิบัติ และศึกษาพัฒนาเรียนรู้ด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวเองเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง นอกจากนี้ยังอาจใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) ในการแสวงหาเครือข่ายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคลหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงการสร้างบทบาทสมมติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญลงไปเป็นโค้ชกับครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ เพื่อที่จะเสนอแนวทางการแก้ไขและผู้ที่เกี่ยวข้องก็สามารถซักถามขอคำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

อภิปรายผล

1. การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 12 สมรรถนะรอง และ 60 สมรรถนะย่อย ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการวัดสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบสูงสุด ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะครูเป็นกระบวนการที่เกิดจากการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กันทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ดังที่ McClelland (1973) ได้กล่าวถึง สมรรถนะที่เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่ประกอบไปด้วยสิ่งที่แสดงออกเป็นพฤติกรรม การพัฒนาสมรรถนะจึงต้องอยู่บนฐานความรู้ การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นทักษะความเชี่ยวชาญและหล่อหลอมเจตคติ ความเชื่อจากการปฏิบัติวิชาชีพจนเป็นคุณลักษณะภายใน นอกจากนี้ ผลการศึกษาการพัฒนาแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของ Parkpoom (2013) ยังให้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ การพัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ นอกจากนี้ยังพบว่าผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของครูผู้สอนตามแนวสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 ของ Kraipol, Ardkaew and Srijumnong (2018) ที่ศึกษาพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะของครูผู้สอนตามแนวสะเต็มศึกษามี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบคือ 0.26, 0.27 และ 0.28 ตามลำดับ ดังนั้นในการวัดสมรรถนะครูจึงควรวัดจากทั้ง 3 องค์ประกอบดังกล่าว

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า สมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนที่เป็นความเชี่ยวชาญของประเทศในกลุ่มอาเซียน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านแรก เหตุผลอาจเกิดจากครูผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ในเรื่องอาเซียน ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสนับสนุนให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการประชาคมอาเซียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนที่เป็นความเชี่ยวชาญของกลุ่มประเทศอาเซียนให้ครูได้รับทราบมากขึ้น ในขณะที่ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับ ความรู้ด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 4 ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นสมรรถนะที่ครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านท้ายสุด เนื่องจากสภาพจริงในปัจจุบัน ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านทั้งจากการเรียน การอบรม และการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว จึงมีผลต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังน้อย สอดคล้องกับบทความวิชาการของ Bunjongjit, Wongwanich and Khemtong (2015) ซึ่งทำการศึกษาสมรรถนะและความต้องการสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูประเภทวิชาบริหารธุรกิจวิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู กรุงเทพมหานคร ที่พบว่าสมรรถนะด้านความรู้ของครูที่สำคัญคือ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมที่เตรียมความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เชื้อชาติ ศาสนา การเป็นพลเมืองอาเซียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นความรู้ที่ครูมีความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านทักษะ ผลการวิจัยพบว่าการใช้ภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านแรก เพราะครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองยังขาดทักษะภาษาอังกฤษ อาจเกิดจากการมีทัศนคติที่มองว่าภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยาก จึงขาดการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างจริงจังจึงเป็นผลให้ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kulrattanak and Chaiyopatham (2017) ที่ศึกษา แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ตามกรอบสมรรถนะของครูในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า นักศึกษาครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารมากเป็นลำดับต้น ๆ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านคุณลักษณะ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

ต่อประชาคมอาเซียนเป็นความต้องการจำเป็นในลำดับแรก เพราะครูผู้ดูแลส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับความตระหนักเรื่องของการรับผิดชอบในการประชาคมอาเซียนน้อย สอดคล้องกับการวิจัยของ Thongprayoon (2015) ที่ทำการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ในบริบทอาเซียน ซึ่งพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ในบริบทอาเซียนประกอบด้วย ลักษณะภายในทางความคิด คือ เป็นผู้มีความรู้เท่าทัน รอบรู้ข่าวสารอาเซียน เข้าใจความแตกต่างระหว่างประเทศไทยกับอาเซียนในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และกฎระเบียบ รู้ข้อดีและข้อด้อยของไทย ในการเข้าสู่อาเซียน และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี

3. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องว่าแนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคือการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย ศึกษาความรู้โดยผ่านทางสื่อออนไลน์ เรียนรู้พัฒนาตนเองด้วยการปฏิบัติ และวิเคราะห์ตนเองเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง นอกจากนี้อาจอาศัยกระบวนการจัดการความรู้ การแสวงหาเครือข่าย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคลหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ การสร้างบทบาทสมมติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดอาจส่งเสริมให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญไปเป็นที่เลี้ยงให้กับครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ เพื่อที่จะเสนอแนวทางการแก้ไขและผู้ที่เรียนรู้ก็สามารถซักถามให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับการวิจัยของ Jomjantakarn and Chaemchoy (2018) ซึ่งทำการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูมัธยมศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน พบว่าการพัฒนาสมรรถนะครูมัธยมศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนมีวิธีการที่เหมาะสม 6 วิธีการได้แก่ การสร้างเครือข่าย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการคิดสร้างสรรค์คิดวิจารณ์ญาณ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวกับการบริหารสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของครูผู้ดูแลเด็ก และสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้กับครูผู้ดูแลเด็ก สามารถนำผลการศึกษารายองค์ประกอบสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและผลการประเมินความต้องการจำเป็นมาวางแผนพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กให้มีสมรรถนะการปฏิบัติงานที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. การพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยเฉพาะในด้านมาตรฐานวิชาชีพครู การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาความเป็นครู ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและเป็นการความต้องการจำเป็นในปัจจุบันของครูผู้ดูแลเด็ก ดังนั้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรพัฒนาระบบส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับครูผู้ดูแลเด็กให้มีความหลากหลายโดยผสมผสานด้านเนื้อหาในประเด็นที่กล่าวมา ตลอดจนแสวงหาวิธีการ เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะนำมาใช้ในการแสวงหาความรู้ เพื่อครูจะได้เกิดการพัฒนาศมรรถนะอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาจากสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ โดยทำการวิเคราะห์ว่าสมรรถนะใดเป็นสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะใดเป็นสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมสมรรถนะที่สำคัญ

2. ควรนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอไว้ ไปพัฒนาเป็นโปรแกรมหรือหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก โดยทดลองนำไปปฏิบัติแล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อตรวจสอบว่าวิธีการใดเป็นวิธีการที่ได้ผลดี (Good Practices) ในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กในแต่ละด้าน

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก ภาคภูมิ. (2556). การพัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2560). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. [Online]. Available: http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2017/4/2199_5930.pdf [2560, กรกฎาคม 20].

จันทนา ทองประยูร. (2558). คุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ในบริบทอาเซียน. วารสารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 5 (1): 91-110.

จุฬาลักษณ์ ไกรพล, จุไรรัตน์ อาจแก้ว และจุฑามาส ศรีจันทน์. (2561). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของครูผู้สอนตามแนวสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 6 (2): 29-44.

เพียงพิศ บรรจงจิตต์, เมธินี วงศ์วานิช รัมภากาภรณ์ และพนิต เข้มทอง. (2558). สมรรถนะและความต้องการสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูประเภทวิชาบริหารธุรกิจวิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านนครกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.). วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 30 (3): 150-157.

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2557). สำนักงานกลางโครงการความร่วมมือทางวิชาการ. โครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

- มัลลิกา จอมจันทร์กานต์ และสุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การพัฒนาสมรรถนะครูมัธยมศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12 (4): 67-81.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2556). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556.** (4 ตุลาคม 2556). เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561.** (4 ตุลาคม 2561). เล่ม 135 ตอนพิเศษ 247 ง.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.** (20 มีนาคม 2562). เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง.
- ลิขิตกุล กุศลรัตน์รักษ์ และอัจฉรา ไชยบุณย์. (2560). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ตามกรอบสมรรถนะของครูในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 44 (3): 176-193.
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **กรอบสมรรถนะของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21.** [Online]. Available: <https://www.moe.go.th/moe/upload/news2/FileUpload/13037-7931.pdf>. [2559, กรกฎาคม 4].
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2554). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Reference

- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for “intelligence.”. *American Psychologist*, 28: 1-14.

Translated Thai References

- Bunjongjit, P., Wongwanich, M. R. and Khemtong, P. (2015). Competencies and Needed Competencies for ASEAN Community Preparation of Business Teachers in Mubankru Technological College in Bangkok under Office of the Private Education Commission. *Kasetsart Educational Review*, 30 (3): 150-157. (in Thai)

- Bureau of International Cooperation Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2009). **Southeast Asia Teachers Competency Framework**. [Online]. Available: <https://www.moe.go.th/moe/upload/news2/FileUpload/13037-7931.pdf>. [2016, July 20]. (in Thai)
- Department of Local Administration, Ministry of the Interior. (2017). **Standards of Child Development Center of Local Administrative Organization Operations**. B.E. 2016. [Online]. Available: http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2017/4/2199_5930.pdf [2017, July 20]. (In Thai)
- Jomjantakarn, M. and Chaemchoy, S. (2018). The Competency Development of Secondary School Teachers for ASEAN Community. **FEU Academic Review**, 12 (4): 67-81. (in Thai)
- Kraipol, J., Ardkaew, J., and Srijumnong, J. (2018). Factor analysis of STEM education teacher competencies under the secondary educational service area office 19. **Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao**, 6 (2): 29-44. (in Thai)
- Kulrattanak, L. and Chaiyoopatham, A. (2017). Proposed Guidelines for Development of a Teacher Education Curriculum Based on the Competency Framework for Southeast Asian Teachers of the 21st Century. **Journal of Education Studies, Chulalongkorn University**, 44 (3): 176-193. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2017). **National Education Plan 2017-2036** (1st edition). Bangkok: Prigwhan Graphics Company limited. (in Thai)
- Parkpoom, K. (2013). **The development of the essential competency model for teachers in basic education schools to prepare for ASEAN Community**. Thesis Ph.D., Silapakorn University. (in Thai)
- Royal Thai Government Gazette. (2013). **Regulations governing teachers' professional standards**. B.E. 2013. (October 4, 2013). Vol.130, issue 130D. (in Thai)
- Royal Thai Government Gazette. (2018). **Regulations governing teachers' professional standards**. B.E. 2018. (October 4, 2018). Vol.135, issue 247D. (in Thai)
- Royal Thai Government Gazette. (2019). **Regulations governing teachers' professional standards**. B.E. 2019. (March 20, 2019). Vol.136, issue 68D. (in Thai)
- Suan Dusit University. (2014). **Central Office for Academic Cooperation Project**. The academic cooperation project between the Department of Local Administration and Suan Dusit University. (in Thai)
- The Teachers' Council of Thailand. (2011). **Early childhood teachers' professional standards. (Research Report)**. Bangkok: The Teachers' Council of Thailand. (In Thai)

Thongprayoon, C. (2015). Challenges for Thai qualifications framework in distance education and ASEAN context. *STOU Journal*, 5 (1): 91-110. (in Thai)

Wongwanich, S. (2015). **Needs assessment research** (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาววชิราภรณ์ สุ่มเข้มทอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ

เลขที่ 145/9 ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: pp.wachi@hotmail.co.th

ดร. ภิรดี วัชรสินธุ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรการวิจัยและประเมินทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ

145/9 ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300